

במפגש החי עם הקהיל.

חופש – הקרן היה בית יצירה, הגישה הייתה שאין דבר העומד בפני הרעיון; אם יש רעיון, אפשר למשולב בצעו אותו. כל אמן יום את הצגותיו מתוך צורך פנימי. הייתה סבלנות והיה כבוד לתחילה שארך לפעים שנה, שנתיים ואף יותר. החופש האמנותי היה מוחלט; התיאטרון היה "קואופרטיב", ככלומר מוסד המאגד בתוכו יוצרים עצמאיים, ללא הנהלה מכובנת או מחייבת. הייתה סקרנות הדידית, מעורבות אך לא התערבות, והס מהhocיר צנורה.

מעגל רחב – המייסדים לא הקימו את הקרן רק למען עצמם. מיד עם היווסדו הם הזמינו אמנים שונים להזתרף אליו, והמעגל המשיך להתרחב בהדרגה. כולם למדו מכולם (מה לעשות ומה לא...), הושפעו וקיבלו השראה. כשהם הגיעו להCHASE להקמת בית הספר לתיאטרון חזותי, הם חשבו בין השאר, על הכשרת דור המשך. עיקרון זה הוכיח את עצמו במשך השנים. הוא שמר על היוניות התיאטרון ואפשר לו להמשיך ולהתפתח.

חוון חברתי – "דרך עבדתנו", כתב מייקל, "אנו מקווים להביא שמחה ואהבת אמנויות, ולשפר את ההבנה בין העמים השונים בעיר המורכבת והנצחתית ירושלים". חלק מן הציגות הוצגו באנגלית ובערבית. הכוונה הייתה לאפשר לכל אחד

לראות הצגות, ללא הבדל דת, מין, גזע, מצבכלכלי, ועם זאת... היה להקמת הקרן גם צד מאד ארצי: "למריו ותדים היו רעיונות גרנדיוויים", אומר מייקל, "על פoste-מודרניזם, אנטי פסיכוןיה, חומר, חפץ, תנואה, אמנויות פלسطינית.... אני בסך הכל רציתי להתרנס מעובדה שאני אוהב, וליהנות מהחיים שלי. ובכל זאת, עם כל השוני, בנינו מקום ביחד".

חלום ומציאות – חלק מן הציגות שנוצרו בקרן היו נועזות ומעוררות השראה ואחרות היו... לא מספיק טובות. לעיתים המימוש קרטע בעקבות רעיון נחדר, או שחשוך המקצועיות קלקל, או שהצגה חדשנית לא עברה את " מבחן הקהיל".

241

נווצר מאבק בין יצירה לפרנסת. החלל של התיאטרון היה קטן והיה צריך להתחילו: או שבונים הצגות קטנות ומוסעות משתתפים, או שמסתכנים בהצגות גדולות יותר, שלא יהיה להן בית, ועל כן יהיה הרבה יותר קשה לשוק ולהפעיל אותן. זו הייתה מגבלה – לעיתים מפלה ולעתים חוסמת. גם תקציבי ההפקות הצנויות עודדו "לחשוב בקטן". כמה מן האמנים התקשו לעבוד בלבד, בלי שימושו ידרבן אותם ויגיד להם מה לעשות... לפעמים הם היו פוראים ולפעמים פחות. והקהל? הוא ציפה כמו תמיד לאגדולות וניצרות.

בהתחלת הוחלט שככל המיסדים ינהלו את הקרון ברוטציה, וכך יחולקו ביניהם את העול הארגוני. הדס ומריו ראו בניהול חלק מאמנותם, אבל כשהגיעו תורם של מייקל ועלינה הם סיירבו למלא את התפקיד. וכך, ב-1989 הובאה מנהלת "חיצונית", דליה יפה מעין, ומיד הבחינה בكونפליקט. "הוא סמתי מני הציגות", היא אומרת, "מן העולמות השוננים החיים בכפייה אחת, מן הסגנונות והשפות האישיות שצמחו מתוך האין-מסורת... ועם זאת, העקרונות של התיאטרון,

כפי שהובאו לפני, לפיהם האמן הוא בעל הבית לעצמו, חופשי להחליט מה ייצור, מתי וכמה יופיע עם יצירותיו, כאשר לתיאטרון אין אפשרות להשיב אותו לשום דבר... אך אפשר לנצל כך תיאטרון? חופש הוא דבר נפלא, אבל הוא לא מבטיח בהכרח יצירה משובחת. איפילו מריו הבין זאת לקרהת סוף ימיו; חופש צריך להיות בתוך הקשר. התפקיד שלנו, 'פקידי התיאטרון', הוא ליצור סביבה עם חוקים ומגבלות שיאפשרו יצירה מקורית".

וכיום?

הקרון עדיין מתمرן בין הרצוי למצוי, בין שמייה על המהות לדרישות המציאות. הוא מקפיד להתחדש, לגייס אמנים צעירים, ליצור דיאלוג בין ותיקים למתחללים, להמציא אתגרים, לחפש כיוונים חדשים. "היום אני, באופן אישי", אומרת דליה יפה מעין, "מעוניינת לחבר בין החיפוש האמנותי האישי לבין המקום שבו אנחנו חיים על כל גוננו התרבותיים. לרקום יצירות מוחדרים מקומיים, למצוא שפת**ובנות ישראלית, לילדים ישראלים.**"

ועם זאת, כל הדברים שאפינו את הקרון בתחילת דרכו, עדין קיימים במידה זו או אחרת, כעbor יותר מאשר עשוים. אפשר לומר אולי, שזה המסורת החדשה שנוצרה בקרון: יצירה לא מסודת, עצמאית, עקשנית, פתוחה וחקנית, שנעה בין מסורת לחדש, בין אמנויות לאומנות, מהפשת דרכה בירושלים, בישראל, שואבת השראה וידע מסורות עתיקות ותרבותיות רחוקות, והכול מתוך אהבה גדולה וכבוד **לקהיל הילדים.**

ואיזה הם היום?

מייקל

"אני אוהב להקים דברים", אומר מייקל. "השגרה פחות מעניינת אותי... כשהקרון התחיל להתמסד, נסעתי עם משפחת לייסטה קרווז, קליפורניה, שם עשתי דוקטורט

עַצְמָפָחָה

במשך השנים הצמיח הקרון מתוכו מסגרות נוספות:

הפסטיבל הבינלאומי

لتיאטרון בובות

בקיץ 1983 יזמו אנשי הקרון את "הפסטיבל הבינלאומי הראשון לתיאטרון בובות", למען הקהל ולא פחות מזה – למען עצם; וזאת הייתה הזדמנות להיפגש, לראות את הנעשה בעולם, ללמידה וליצור קשרים. הפסטיבל ממשב להתקיים כל קיץ עם מיטב הבובנאים בארץ ובעולם. בשנים האחרונות נוסף לו פרויקט "עובדות שכונה", המזמין אמנים צעירים וותיקים ליצור עבודות בהשראת השכונות הירושלמיות שבתוכן הן מוצגות.

בית הספר לתיאטרון חזותי הוקם על ידי הדס עפרת בשנת 1986 כדי ללמד ולפתח שפה אמןותית הפורצת את הגבולות בין תחומי האמנויות השונים. רבים מבוגריו ממשיכים ליצור לאחר סיום לימודיהם, גם במסגרת הקרון.

הבמה / היהוה הבין תחומיות

תיאטרון "הבמה" הוקם על ידי מריו קווטלייר בשנת 1989 כבית לאמנות בינתחומי, מיציג עד תיאטרון בובות لمבוגרים. הוא ממשיך לפעול בירושלים תחת השם "הזרה הבין תחומיות".

על תיאטרון אינדונזיאי ואסיאתי. בעוזרת מלגה למדתי בהודו מסורת שהולכת ונעלמת בשם 'גומביאטה': מריוונטו שמופעלות בעוזרת תנועות ראשו של המופיע. תמיד נמשכת למסורות עתיקות. אני אוהב לשוחח עם העבר דרכן, להכיר את החוכמה, הידע והסודות שנצברו במשך הדורות.

"היום כבר לא בווערת בי התשוקה לעמוד על במא. אני אוצר תרומות בגלריה של 'מרכז מורה-מערב' בהונולולו שבהוא. אני עוסק בשימור ותיעוד תרבותיות ונוסף הרבה למזרת. תמיד הרגשתי נוח במזרת, אולי משום שיש בתפישתי משהו קרוב לתפישתם: גם אני מרגיש שלכל דבר יש נשמה. בייחוד לדברים אורגניים כמו עצים ובעלי-חיים, אך גם לחפצים. לייצור תערוכה זה כמו ליצור הצגה. ההבדל הוא רק שהאנשים מסתובבים סביב החפצים במקום שהחפצים יסתובבו סביב האנשימים".

מריו

מריו היה המנהל השני של הקרון. הוא ניהל כמה מפסטיבלי הבובות הבינלאומיים, וב-1989 הקים את תיאטרון "הבמה", מרכזו לפעלות בינתחומית, מיצג ועד תיאטרון בובות למוגרים; שם יצר ואוצר בין השאר, סדרת אירופיים מיוחדים, רב תחומיים, ששיקפו את חזונו האמנותי.

הארOUS הראשון היה يوم הולדת מאה ועשרים לאלה לסקר שילר, משוררת נפלאה, וגם דמות ציורית ותיאטרלית שחיה בעולם דמיוני וכיantha את עצמה בשםות כמו "הנסיך יוסוף מתבי", "היגואר הכחול" ו"אביגיל". בשנותיה האחרונות חיה בירושלים. היא שוטטה ברחובות, חולת ומשוגעת, לבושה בגדיים ססגוניים ומרופטים, מוקפת בצייפורים שהאכילה ובילדים שצחקו עליה וזרקנו עליה אבניים. בשנת 1989 מלאו מאה ועשרים שנה להיולדת, ומריו שהוקם משיריה ומדמותה, ערך לה מסיבת יום הולדת בתיאטרון "הבמה". זו הייתה מסיבה שמחה ומיוחתה, ילדותית וגם عمוקה. אמנים ו/cgi רוח הביאו מהתנות למשוררת – יצירות מוסיקליות, פסלים ומיצבים בכחול,